

ATD CZWARTY ŚWIAT

2023

Sprawozdanie roczne z działalności
stowarzyszenia ATD Czwarty Świat

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	4
Biblioteki Podwórkowe	6
Działania młodzieżowe	8
Wymiana młodzieżowa w Haus Neudorf	10
Rzecznictwo rodzin	12
Rodzina bez granic	14
Wymiana polsko-niemiecka w ramach „Rodziny bez granic”	16
Działania w Kielcach	18
Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem	22
Warsztaty Wrzesińskiego	24
ATD w mediach	26
Finanse stowarzyszenia	28
Życie stowarzyszenia	30
Perspektywy	32
Nasi Partnerzy	33

**RAZEM POSTAWMY
NA GODNOŚĆ**

• Słowo wstępne

W minionym roku ATD Czwarty Świat kontynuowało swoją misję przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez serię ambitnych projektów i inicjatyw w oparciu o ideę realizacji praw człowieka dla każdego. Nasze działania były zróżnicowane i miały na celu nie tylko wspieranie potrzebujących, ale także edukację, wzmacnianie wspólnoty oraz promowanie sprawiedliwości społecznej.

Biblioteki Podwórkowe na warszawskich Bielanych przekształciły zwykłe miejsca zabaw w oazy wiedzy i kreatywności, gdzie dzieci i ich rodzice mogli wspólnie odkrywać magię książek, rozwijać wyobraźnię oraz budować silniejsze więzi społeczne.

Europejska Kampania Młodzieżowa była zwieńczeniem naszych starań o wzmocnienie głosu młodzieży w Europie. Wyjazd do Strasburga, gdzie młodzi ludzie zaprezentowali swoje wnioski przed instytucjami europejskimi, stanowił potwierdzenie, że młodzież jest gotowa i zdolna do bycia zmianą, którą chce widzieć w świecie.

Warsztaty Wrześnińskiego zaoferowały forum do dyskusji na ważne tematy, takie jak piecza zastępcza, historia walki z ubóstwem oraz sprawiedliwość epistemiczna.

Rzecznictwo rodzin skupiło się na budowaniu przyszłości wolnej od ubóstwa. Współpraca z rodzinami z całej Europy oraz ekspertami z różnych dziedzin pozwoliła na stworzenie rekomendacji zmian w politykach i instytucjach mających na

celu zapobieganie doświadczaniu biedy przez kolejne pokolenia.

Projekt „Rodzina bez granic” rozwinął międzynarodową współpracę, skupiając się na wymianie doświadczeń między rodzinami z Polski i Niemiec. Spotkania umożliwiły wzmacnianie więzi rodzinnych i kulturowych oraz promowanie tożsamości europejskiej.

W tym roku pożegnaliśmy w Kielcach Terelizę Braun, nie tylko współzałożycielkę ATD Czwarty Świat w Polsce, ale także niewzruszoną obrończynię godności ludzkiej i niezmordowaną działaczkę na rzecz wykluczonych. Tereliza poświęciła swoje życie pracy z osobami żyjącymi w ubóstwie, wykorzystując swoją niezwykłą zdolność do słuchania i empatii, aby dawać głos najbardziej marginalizowanym społecznościom. Zostawiła po sobie dziedzictwo niezachwianej wiary w ludzkie możliwości i solidarność, inspirując tym kolejne pokolenia.

Wszystkie działania odzwierciedlają nasze głębokie przekonanie, że każdy człowiek zasługuje na godność, szacunek i możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Wierzymy, że nasze zintegrowane podejście, skupiające się zarówno na bezpośrednim wsparciu i partycypacji we wspólnych działaniach, jak i długoterminowych zmianach systemowych, jest kluczowe do budowania sprawiedliwszego świata.

Ryszard Szarfenberg
Prezes Stowarzyszenia

Biblioteki Podwórkowe

Był słoneczny wrześnieowy poranek, kiedy stali wolontariusze ATD po raz pierwszy rozkładali książki na placu zabaw przy Mediatece START-MECIE na warszawskich Bielanach. Czy dzieci przyjdą? Czy spodobają im się przygotowane warsztaty? Czy książki są wystarczająco ciekawe? Te pytania oraz wiele innych towarzyszyło nam podczas tej pierwszej Biblioteki Podwórkowej na osiedlu Wrzeciono. Miało to miejsce w 2021 roku.

Niecałe dwa lata później, w 2023 roku, wciąż regularnie pojawialiśmy się z Biblioteką Podwórkową na Bielanach. Coraz lepiej poznawaliśmy dzielnicę i jej mieszkańców; dzieci i ich rodziców. Dowiedzieliśmy się nowych rzeczy o ich potrzebach, marzeniach i talentach. Mieliśmy mocną bibliotekową grupę dzieci, które pojawiały się niemal w każdą sobotę. Rozmawialiśmy o ich supermocach i o tym, co chciałyby zmienić w świecie. Podczas części kreatywnej rozwijały swoją wyobraźnię: stworzyliśmy kule do kąpiel, makiety i mapy marzeń oraz wcieliśmy się w postaci Van Gogha i Picassa. Wspólne zabawy i aktywności pomagały budować poczucie przynależności i bezpieczeństwa w grupie. Udało się trochę lepiej poznać rodziców; zrozumieć, z jakimi trudnościami mierzą się na co dzień.

Dużym wydarzeniem dla sąsiadów z Bielán był Piknik Podwórkowy, który zorganizowaliśmy w czerwcu. Zaprosiliśmy ich do: udziału w warsztatach ekologicznych i zajęciach z makramy, robienia lemoniady, rozwiązywania

tamigtówek wymagających logicznego myślenia, tańca, malowania na folii... Spędziliśmy czas w miłej, sąsiedzkiej atmosferze.

W grudniu zaprosiliśmy dzieci i rodziców pod Świąteczny Namiot, gdzie dekorowaliśmy pierniczki, słuchaliśmy świątecznych piosenek, piliśmy zimową herbatę. Tydzień później zorganizowaliśmy warsztaty tworzenia świątecznych dekoracji.

Dodatkowo umacnialiśmy naszą obecność w dzielnicy popołudniowymi wizytami w tygodniu. W ciepłe dni spędzaliśmy czas z dziećmi na zewnątrz; rysowaliśmy kredą i bawiliśmy się na placu zabaw. W te chłodniejsze korzystaliśmy z przestrzeni w Mediatece, gdzie zwykle graliśmy w gry planszowe.

Regularne spotkania pozwoliły zbudować zaufanie, zacieśnić przyjaźnie i lepiej się poznać. Rozmawialiśmy zarówno na lekkie tematy, jak i na poważne. Razem z dziećmi uczyliśmy się nowych rzeczy z książek i od siebie nawzajem. Wspólnie zbudowaliśmy przestrzeń bezpieczną, przyjazną, otwartą na niecodzienność, twórczość i kreatywność. „Drzwi” Biblioteki Podwórkowej były otwarte dla każdego i pozostaną otwarte w kolejnym roku.

THINKING, ACTING AND ADVOCATING TOGETHER

#1

We experience isolation, we want to be together

Centre Européen de Jeunesse Strasbourg

European Youth Centre Strasbourg

A group of seven young people are standing on a stage, each holding a large, white, human-shaped cutout. The cutouts have various words and phrases written on them, such as "DEPRESSION", "ANXIÉTÉ", "SOLITUDE", "ISOLATION", "TRISTESSE", "MÉTAPHORIQUE", "SÉRIOSITÉ", "PROCHAIN", "COÛT", "SÉRIOSITÉ", "SÉRIOSITÉ", "SÉRIOSITÉ", "SÉRIOSITÉ", "SÉRIOSITÉ".

On the left, a man in a blue hoodie is speaking into a microphone. Behind the group are several banners and posters:

- A red heart logo with the text "NON À LA MOUVEMENT CONTRE LE DISCOURS DE HAINE".
- A poster with the text "Jeunes pour les Droits Humains".
- A poster with the text "NEXT STEPS".
- A poster with the text "NO HATE SPEECH MOVEMENT".
- A poster with the text "Young people for Human Rights Online".
- A poster with the text "speechmovement.org".

The background features a large screen displaying the text "THINKING, ACTING AND ADVOCATING TOGETHER" and "We experience isolation, we want to be together".

Działania młodzieżowe

Grupę młodzieżową tworzą osoby z różnych środowisk z różnymi doświadczeniami życiowymi. Łączy ich chęć dzielenia się i poszerzania wiedzy, zdobywania nowych umiejętności i wspierania siebie nawzajem. Chcą wspólnie budować świat, w którym każdy ma swoje miejsce.

Rok 2023 był czasem wielkiego finału Europejskiej Kampanii Młodzieżowej ATD Cztery Świat. Jej celem było umożliwienie młodym ludziom z doświadczeniem ubóstwa zaprezentowania swoich obaw i historii bezpośrednio przedstawicielom na szczeblu europejskim.

W kwietniu polska delegacja udała się do Strasburga. W trakcie tygodniowej sesji edukacyjnej, wraz z delegacjami młodzieży z Belgii, Szwajcarii, Francji, Rumunii, Irlandii, Luksemburga oraz Wielkiej Brytanii, pracowała nad podsumowaniem ponadrocznej działalności młodzieży. Podczas warsztatów uczestnicy przygotowali rekomendacje młodzieży europejskiej, a także rozwinęli umiejętności potrzebne do zaprezentowania ich podczas końcowej sesji plenarnej. Młodzi ludzie dzielili się swoim doświadczeniem i pracowali nad tym, jak przedstawić punkt widzenia wspólny dla wszystkich uczestników spotkania oraz jak radzić sobie ze stresem związanym z wystąpieniem publicznym.

Ostatniego dnia wnioski z Kampanii Młodzieżowej zostały zaprezentowane przez młodych ludzi delegatom europejskich instytucji podczas sesji plenarnej. Przedstawiono trudności oraz rekomendacje młodzieży dotyczące realnych możliwości

dokonywania przez nią życiowych wyborów. Była mowa o tym, jak walczyć z izolacją i dyskryminacją młodych ludzi. Ponadto uczestnicy sesji wzięli udział w indywidualnych spotkaniach z delegatami europejskimi, podczas których mogli zadać nurtujące ich pytania i wspólnie zastanowić się nad możliwymi rozwiązaniami i perspektywami. Wykazali się odwagą, by mówić głośno o swoich osobistych doświadczeniach. Podjęli duży wysiłek, ponieważ są przekonani, że ich myśli i słowa muszą zostać usłyszone.

Po zakończeniu Kampanii młodzież chętnie uczestniczyła w innych wydarzeniach odbywających się w ATD, m.in. zaprezentowała wnioski z Kampanii podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem w Warszawie. Latem tradycyjnie odbyła się wymiana młodzieżowa w Haus Neudorf w Niemczech. Od września zostały wznowione regularne spotkania grupy, w których młodzi ludzie uczestniczą chętnie i z zaangażowaniem. W ten sposób rozwijają umiejętności współpracy i dążenia do wspólnego celu.

Grupa młodzieżowa reprezentowana jest także w Polskiej Radzie Organizacji Młodzieżowych przez naszą wolontariuszkę, Zofię Kościak. Za swój wkład w działania ATD Zofia dostała Nagrodę im. Tadeusza Mazowieckiego, którą prezydent m.st. Warszawy przyznaje młodym osobom działającym na rzecz społeczeństwa obywatelskiego i poszanowania praw człowieka.

Wymiana młodzieżowa w Haus Neudorf

W sierpniu młodzież z Polski, Niemiec i Luksemburga uczestniczyła w 8-dniowej wymianie młodzieżowej pod nazwą „I have a dream” (ang. „Mam marzenie”) w Neudorf, w Niemczech. Temat tego spotkania był nieprzypadkowy, bo właśnie w sierpniu 2023 roku przypadła 60. rocznica przemówienia Martina Luthera Kinga o tym samym tytule.

Młodzież rozpoczęła wyjazd od zabaw integracyjnych. Animatorzy świadomie wybrali gry niewymagające użycia wielu słów, aby umożliwić poznanie się osób niemówiących w tym samym języku.

W dalszej części wymiany miały miejsce zajęcia kreatywne, dyskusje, możliwe dzięki obecności tłumaczki, oraz wspólne prace porządkowe. Norbert Peter, opiekun domu, w którym nas gościł, pokazał nam, co możemy zrobić, żeby czuć się tam jeszcze lepiej. Mieliśmy do własnej dyspozycji rowery, którymi mogliśmy pojechać nad jezioro, pokój z grammi i instrumentami, w którym spędzaliśmy czas wolny, oraz miejsce na rozpalenie ogniska, z którego nasza młodzież chętnie korzystała, umilając wszystkim niejedną wieczór.

Na wyjeździe istotnym elementem były dyskusje i warsztaty. Dużo uwagi poświęciliśmy kwestii nierówności społecznej i dyskryminacji ze względu na płeć, kolor skóry czy niepełnosprawność. Młodzież, pracując w grupach, opowiedziała o doświadczeniach ze swoich krajów, co pomogło zaobserwować kontekst międzynarodowy.

Zorganizowaliśmy warsztaty kreatywne, luźno nawiązujące do tematyki marzeń. Każdy z uczestników wykreował swój własny łapacz snów, używając tylko dwóch elementów: sznurka i metalowego kota. Po skończeniu uczestnicy podzielili się swoimi wrażeniami. Powiedzieli, że nie było to proste zadanie, ale byli dumni, że finalnie udało im się je wykonać. Stworzyli także mapy marzeń, w których zaprezentowali to, co chcieliby osiągnąć w swoim życiu oraz jakich zmian dokonaliby w świecie.

Młodzież miała okazję zwiedzić Berlin; zobaczyła Bramę Brandenburską, Pomnik Pomordowanych Żydów Europy i Muzeum Historii Naturalnej. Spędziliśmy słoneczny dzień w pobliskim Templinie, gdzie odbyliśmy rejs statkiem, a następnie zapoznaliśmy się z zachowanym do dziś zabytkowym murem miejskim.

„Poznałem lepiej postać Martina Luthera Kinga i jego dokonania. Zrozumiałem, jak ważna jest walka z brakiem tolerancji i wykluczeniem ze względu na płeć czy rasę.”

Rzecznictwo rodzin

Rzecznictwo rodzin: Budować przyszłość wolną od ubóstwa dla dzieci, rodziców oraz społeczeństwa

Przez ostatnie trzy lata rodzice doświadczający ubóstwa z kilku krajów europejskich (Francji, Belgii, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Szwajcarii, Polski i Niderlandów) spotykali się, aby myśleć, działać i opowiadać się za zmianami, które zapobiegłyby przeżywaniu przez ich dzieci biedy, której sami doznali. Razem z nimi pracowali również naukowcy z różnych dyscyplin (nauk społecznych, ekonomii i filozofii) oraz praktycy z obszaru usług społecznych.

W czerwcu 2023 roku uczestniczki z Polski, razem z grupą rodziców z Normandii oraz naukowcami z Belgii, wzięły udział w dwudniowych warsztatach w Caen we Francji. W czasie spotkania każdy kraj zaprezentował własną analizę historii rodziców/opiekunów na temat walki o dobro dzieci, skupiając się na ukrytych wymiarach ubóstwa. Następnie każda z grup przedstawiła swoje refleksje, omówiła przyczyny i konsekwencje zidentyfikowanych ukrytych wymiarów ubóstwa oraz wyjaśniła, w jaki sposób uniemożliwiały one wyjście z biedy. Jakie są przyczyny tego, że tak trudno jest przełamać zakłętą krąg ubóstwa? Jedna z uczestniczek, opowiadając o swoich przeżyciach, podkreśliła:

*Sędziowie wypominają nam nasze trudne dzieciństwo;
że to się z pewnością powtórzy w przyszłości.
Nawiązują do naszej przeszłości, do trudnych relacji z rodzicami.*

Przez kolejne miesiące grupy zaangażowane w projekt pracowały nad rekomendacjami dotyczącymi zmian w instytucjach i politykach. Wszyscy uczestnicy wnieśli swoje doświadczenie i wiedzę.

W Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka, 20 listopada 2023 roku, delegacje uczestników wraz z naukowcami oraz praktykami z sektora usług społecznych spotkali się, aby zaprezentować wyniki swojej pracy i zainicjować refleksję na temat strategii zmian funkcjonowania konkretnych instytucji i polityk.

Zmiana systemu wymaga zmian kulturowych w instytucjach, ale także wśród ogółu społeczeństwa. Opinia publiczna nie jest świadoma tego, co dzieje się w systemie ochrony dzieci, a tym bardziej nie zna punktu widzenia rodziców korzystających z [tego] systemu. Bez świadomości społecznej nigdy nie będzie środków [na zmiany] w postaci ludzi i finansowania.

[Bruno Dabout, członek Delegacji Generalnej ATD Czwarty Świat]

Następnym etapem projektu będą szerokie działania rzecznicze, tak aby wiedza będąca efektem ponad trzyletniej pracy mogła służyć pozytywnym zmianom w „budowaniu przyszłości wolnej od ubóstwa dla dzieci, rodziców oraz społeczeństwa”.

Zadanie publiczne "Rodzina bez granic" dofinansowane ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego.

Rodzina bez granic

Projekt „Rodzina bez Granic” powstał z potrzeby kontynuowania dyskusji, które toczyły się podczas międzynarodowego działania pod nazwą „Rzecznictwo Rodzin”. Od maja do grudnia 2023 roku uczestnicy spotykali się, aby wymieniać się swoimi doświadczeniami dotyczącymi wychowywania dzieci i uczestniczenia w życiu kulturalno-sportecznym i wzmacniać więzi w swoich rodzinach.

Na początku miały miejsce rozmowy o osobistych historiach osadzonych w realiach życia w Polsce, na Mazowszu. W kolejnym kroku zostały one przeanalizowane razem z uczestnikami z perspektywy ukrytych wymiarów ubóstwa (koncepcja została stworzona przez Międzynarodowy Ruch ATD i Uniwersytet Oksfordzki podczas badania partycypacyjnego).

Pięć rodzin wspólnie przygotowało kilkudniowe spotkanie polsko-niemieckie, w którym wzięły udział pod koniec lipca. Dzięki temu mogli poznać perspektywę osób z Branderburgii na omawiane w projekcie tematy, zaznajomić się z inną kulturą i wzmocnić poczucie tożsamości europejskiej.

Na kolejnych spotkaniach rozmawiano o dostępie do kultury oraz o barierach, które nie pozwalają w pełni korzystać z oferty miasta. Uczestnicy stworzyli dekoracje świąteczne, a także Mapy Marzeń prezentujące aspiracje rodzin. Opowiedzieli, jak ważne jest, żeby: rodzina była razem, by mieć czas dla bliskich, którego często brakuje, i aby ich dzieci znalazły w przyszłości dobrą pracę.

Zorganizowano dwa wyjścia do Teatru Muzycznego Roma na przedstawienie „We will rock you”. Pomogło to zmienić nastawienie do teatru i otworzyć się na sztukę. Jedna z uczestniczek powiedziała:

„Moglibyśmy częściej chodzić do teatru, ale to drogie. To niesamowite przeżycie. Od młodych lat byłam w ośrodku, więc nie chodziłam do teatru. Teraz jak usłyszałam „sztuka”, to pomyślałam „eee tam...”, ale jak już poszłam, byłam tak zadowolona, że razem z ludźmi stałam i klaskałam na bis tak, że trzy razy wyszli.”

Działanie trwało niecały rok i, mimo że to za krótko, żeby wypracować ogromne zmiany w życiu uczestników, to ten czas spędzony wspólnie na dyskusjach, warsztatach kreatywnych, wyjściach do teatru i wymianie polsko-niemieckiej spowodował, że rodziny są bardziej otwarte na nowe doświadczenia i widzą szerszą perspektywę na ważne dla nich tematy. Nawiązali nowe przyjaźnie, a przede wszystkim uświadomili sobie, ile mają w sobie siły i wytrwałości, aby zapewnić dobrą przyszłość swoim dzieciom.

Zadanie publiczne udało się zrealizować dzięki dofinansowaniu ze środków z budżetu województwa mazowieckiego i współpracy z ATD Vierte Welt w Niemczech.

Zadanie publiczne "Rodzina bez granic" dofinansowane ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego.

Wymiana polsko-niemiecka w ramach „Rodziny bez granic”

W ramach projektu „Rodzina bez granic. Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami” dofinansowanego ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego odbyła się pięciodniowa wymiana polsko-niemiecka w miejscowości Neudorf, w której uczestniczyły rodziny z Mazowsza i Brandenburgii. Celem wyjazdu było poznanie różnych kultur, podzielenie się wiedzą i doświadczeniami, a także nawiązanie relacji pomiędzy grupami.

Osoby z Mazowsza i Brandenburgii miały okazję bliżej się poznać podczas integracji oraz warsztatów dyskusyjnych. Głównym tematem były wyzwania związane z uczestnictwem w życiu społecznym i kulturalnym osób z doświadczeniem ubóstwa i wykluczenia społecznego. Różnorodne metody animacji pozwoliły na spojrzenie na problem z różnych perspektyw i lepsze zrozumienie, z jakimi trudnościami mierzą się osoby wychowujące dzieci, które starają się zapewnić im równe szanse w społeczeństwie. Jedna z uczestniczek zauważyła: „często bogaci nas nie widzą, bo jesteśmy daleko z tytu za nimi”. W trakcie rozmowy uczestnicy podzieli się własnym doświadczeniem, przedstawili wyzwania dotyczące życia w swoich społecznościach lokalnych, miastach, krajach, i opowiedzieli o wsparciu, z jakiego korzystają.

W ramach wymiany odbyły się warsztaty kreatywne z makramy. Był to czas twórczy, pełen skupienia, ale też swobodnych rozmów i poznawania się. Uczestnicy wymiany

zwiadili także okolicę, m. in. zobaczyli farmę strusi i wykąпали się w jeziorze. Dodatkową okazją do wzajemnego poznawania kultur było wspólne gotowanie, przygotowywanie tradycyjnych potraw. W organizację czasu wolnego zaangażowały się z własnej inicjatywy dzieci. Przygotowały pokaz talentów, na którym zaprezentowały swoje umiejętności artystyczne w postaci tańca, śpiewu i skeczy.

Uczestnicy odwiedzili Berlin, w którym zwiedzili Pałac Łez, zobaczyli bramę Brandenburską i Pomnik Pomordowanych Żydów oraz przespacerowali się ikoniczną ulicą Unter den Linden. Wzięli udział w wycieczkowym rejsie po Sprewie, dzięki czemu zobaczyli miasto z innej perspektywy.

Wymiana polsko-niemiecka dała szansę rodzinom z Mazowsza na poznanie osób z Niemiec, z regionu Brandenburgii, i wymianę doświadczeń, co w rezultacie spowodowało obalenie stereotypów oraz wzmocnienie własnej tożsamości europejskiej. Uczestnicy wrócili z ogromną chęcią dzielenia się tym, co razem przeżyli, i powtórzenia takiego wyjazdu w przyszłości. Był to dobry początek partnerstwa, które będzie kontynuowane w przyszłości.

Działania w Kielcach

Historia ATD w Polsce zaczęła się w Kielcach, gdzie nadal tworzymy ją dzięki grupie oddanych ludzi. Osoby w różnym wieku i o różnym pochodzeniu działają razem – łączą ich wspólne ideały i przyjaźń.

W lutym poświęciliśmy dwa spotkania na określenie celów i priorytetów oraz wymianę pomysłów. Zdecydowaliśmy się spotykać średnio raz w miesiącu, co udało się zrealizować. Wszyscy byli zgodni, że ważne jest, by wychodzić do ludzi, jeździć w miejsca, w których przebywają osoby najbardziej wykluczone. Zgodnie z tą myślą na przestrzeni roku odwiedziliśmy: Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II, Klub Seniora Wolna Strefa i Ośrodek Interwencyjno-Terapeutyczny dla Bezdomnych. Pozwoliło nam to zarówno na dotarcie do nowych osób dotkniętych biedą, jak i nawiązanie współpracy z dyrekcją i pracownikami instytucji, którzy okazali nam ogromne wsparcie przy organizacji wydarzeń. Pozostałe spotkania odbyły się w Regionalnym Centrum Wolontariatu w Kielcach oraz Centrum Organizacji Pozarządowych.

Realizację planów przerwała śmierć Terelizy Braun, nestorki ATD w Polsce. Dla Kielczan była po prostu ukochaną „Babcią”. Przez wiele lat była rzeczniczką najuboższych, wsparciem dla najbardziej potrzebujących, opoką i źródłem mądrości. Opłakaliśmy ją razem z jej rodziną podczas mszy pożegnalnej. W dniu, w którym skończyłaby 81 lat, ponownie się zebraliśmy, by podzielić się wspomnieniami o niej.

Po czasie żałoby powróciliśmy do radośniejszych spotkań. Żeby uczcić przyjaźń i ponowne spotkanie z niektórymi członkami ATD, zorganizowaliśmy małe przyjęcie z balonami, girlandami i tortem.

Latem pojechaliśmy do noclegowni dla bezdomnych, gdzie rozpaliliśmy grilla i zasiedliśmy do wspólnego stołu dzięki współpracy z pracownikami Ośrodka Interwencyjno-Terapeutycznego dla Bezdomnych w Kielcach. Pod zieloną altanką w piękne letnie popołudnie nawiązaliśmy nowe znajomości z mieszkańcami Ośrodka przy muzyce i dobrym jedzeniu.

We wrześniu w Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II, za pozwoleniem dyrekcji OPS-u, z ogromnym wsparciem zaprzyjaźnionej pracowniczkii ośrodka, Małgorzaty Pałygi, wzięliśmy udział w wyjątkowej wymianie międzynarodowej. Odwiedził nas Alassane Gano, wolontariusz ATD z Senegalu. Opowiedzieliśmy mu o historii Kielc i ATD w Polsce, a on przedstawił nam prezentację ze zdjęciami o życiu i działaniach Ruchu na przedmieściach Dakaru. Liczne grono mieszkańców Domu zainteresowało się tematem. Później pokazaliśmy naszemu gościowi Płytę Praw Człowieka i razem z nim obejrzeliliśmy zachód słońca w przepięknym rezerwacie Kadzielnia na terenie dawnych kamieniotomów.

Dzięki ogromnemu zaangażowaniu wieloletniej działaczki ATD Krystyny Pałygi i bardzo dobrej współpracy z Dariuszem Mosiołkiem reprezentującym Ośrodek Pomocy Społecznej w Kielcach oraz miastem Kielce udało się odtworzyć tradycję Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem. Tydzień przed wydarzeniem grupa ATD zorganizowała wystąpienie dla mieszkańców DPS-u na temat ATD, historii organizacji w Polsce i na świecie oraz tradycji obchodów 17 października. Przedstawiano plan nadchodzącego wydarzenia i rozdano zaproszenia. Świadectwa ludzi i idea tak poruszyły słuchaczy, że kilkoro z nich postanowiono dotychczas do promocji wydarzenia. Od tego czasu regularnie biorą udział w spotkaniach ATD. Same obchody odbyły się w uroczystej atmosferze i potoczyły wielu ludzi, dla których istotne jest jednocześnie się dla poszanowania praw najuboższych. Szczegółowy opis wydarzenia znajduje się w osobnej części sprawozdania.

Z okazji Dnia Zadusznego zebraliśmy się, by powspominać tych, których nie ma już wśród nas, ale na zawsze pozostaną w naszych sercach. Razem odwiedziliśmy groby i zapaliliśmy symboliczne znicze przy Płycie Praw Człowieka, upamiętniając ofiary ubóstwa.

W ATD nie tylko wymieniamy się doświadczeniami i dyskutujemy na temat tego, jak rozwiązać problem z ubóstwa. Ważny jest też dla nas dostęp do wiedzy i kultury. Zgodnie z tą myślą postanowiliśmy wspólnie odkryć darmową ofertę kulturalną miasta. Odbyliśmy podróży

w czasie, przemierzając miliony lat w Centrum Geoedukacji. Obejrzelśmy zapierającą dech w piersiach wystawę i zwiedziliśmy malowniczy rezerwat Wietrznia.

W grudniu ponownie spotkaliśmy się z Dariuszem Mosiołkiem. Przedstawiliśmy się i spędziliśmy trochę czasu na wzajemnym poznaniu się oraz rozmowie o problemach związanych z ubóstwem. Dariusz Mosiołek opowiedział, czym się zajmuje jako rzecznik praw społecznych. Jego stanowisko zostało zainspirowane pomysłem ATD opisanym w książce „Idea Rzecznika Praw Społecznych wypracowana przez ATD Czwarty Świat”, który został zaadaptowany do możliwości miasta Kielce. Członkowie ATD udzielili rzecznikowi cennych porad, jak dotrzeć do większej liczby osób z doświadczeniem ubóstwa.

Koniec roku to czas świętowania. Poczuliśmy bożonarodzeniowy klimat, tworząc przy herbatce i pierniczkach niezwykle ozdobę: rozświetloną zimę w stoikach oraz magiczne bombki.

W 2023 roku udało nam się nawiązać wiele nowych przyjaźni, podtrzymać więzi i wypracować pomyślną współpracę z organizacjami i władzami miasta. Był czas radości, kiedy wspólnie świętowaliśmy, czas żatoby, gdy optakiwaliśmy Terelizę Braun, a także czas refleksji podczas dyskusji i wystąpień.

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem

Warszawa

Z okazji Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem spotkaliśmy się w Warszawie w Centrum Wielokulturowym. Tegorocznym motywem przewodnim było hasło „*Godna praca i zabezpieczenie społeczne. Godność dla wszystkich w praktyce*”. Zgodnie z tradycją wydarzenie rozpoczęło się przemówieniem Ryszarda Szarfenberga, prezesa zarządu stowarzyszenia ATD Czwarły Świat. Zaprezentował on wyniki rocznego raportu z monitoringu ubóstwa „Poverty Watch”, akcentując problem mieszkalnictwa, który jest szczególnie dotkliwy dla osób w kryzysie ubóstwa.

Mieliśmy okazję wysłuchać przedstawicieli naszej grupy młodzieżowej, którzy opowiedzieli o przebiegu Kampanii Młodzieżowej zrealizowanej w latach 2022-2023 oraz uczestników spotkań Osób Doświadczających Ubóstwa organizowanych przez Europejską Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu, którzy podzielili się własnymi historiami związanymi z wychodzeniem bezdomności.

Nie zabrakło również warsztatów. Wspólnie stworzyliśmy napis „Godność” z użyciem małych kawałków sznurka, a dzieci wzięły udział w zajęciach kreatywnych przygotowanych przez wolontariuszy z Armii Zbawienia. Dzięki Fundacji Rubin porozmawialiśmy z „żywymi książkami” w ramach Żywej Biblioteki. Uroczystość zwieńczona była stołkiem poczęstunkiem w postaci tortu upieczonego przez członkinię z ATD.

Kielce

Obchody Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem w Kielcach zostały przygotowane dzięki współpracy ATD, miasta Kielce, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Caritasu, Stowarzyszenia Nadzieja Rodzinie i Wolnej Strefy. Krystyna Pałyga, wieloletnia członkini Ruchu, czuwała nad zachowaniem tradycji. Dariusz Mosiołek, kielecki Rzecznik Praw Społecznych, wzięł na siebie większość kwestii organizacyjnych. Grupa ATD w Kielcach przygotowała spotkanie promujące wydarzenie, rozdała zaproszenia i rozwiesiła plakaty.

17 października przy Płycie Praw Człowieka, na której jest wygrawerowane przestanie tego święta, zgromadzili się: osoby z doświadczeniem biedy, pracownicy z sektora usług społecznych, przedstawiciele organizacji pozarządowych i miasta oraz osoby, dla których ważna jest solidarność z najuboższymi.

Wysłuchaliśmy kilku przemów, w tym ks. Krzysztofa Banasika, zastępcy dyrektora Caritas Diecezji Kieleckiej, który opowiedział o historii Ruchu w Kielcach i czy Bożeny Szczypiór, zastępczyni prezydenta Kielc, która podkreślała, że nie można być obojętnym wobec losu osób w trudniejszej sytuacji. Krystyna Pałyga przeczytała listę osób zmarłych w ubiegłym roku z powodu bezdomności.

Następnie udaliśmy się na mszę świętą odprawioną w kaplicy oraz poczęstunek w Domu Seniora prowadzonym przez Wolną Strefę.

Jagoda, Jarek, Gosia

Marta

Ryszard Szarfenberg

Sébastien Gotti

Ewa Filipowicz

Fundacja KORALE - Iza

Warsztaty Wrzesińskiego

Warsztaty Wrzesińskiego w 2023 roku były realizowane w formie spotkań online z udziałem prelegentów. Poruszaliśmy ważne problemy społeczne związane z ubóstwem.

W styczniu omówiliśmy temat „Piecza zastępcza a rodzina biologiczna”. Doktorka hab. Mariola Ractaw opowiedziała o pieczy zastępczej z naukowego punktu widzenia. Ewa Piotrkowska, mama zastępcza, która działa w Mazowieckiej Fundacji Rodzin Zastępczych, podzieliła się swoim doświadczeniem. Marta Tymoszcuk przybliżyła własną historię starań o odzyskanie praw do dzieci. Wspomniała, że dopóki nie dołączyła do ATD i nie zaczęła walczyć, wydawało jej się, że nic nie da rady zrobić. Potrzebowała wsparcia, i ogromnej wewnętrznej motywacji, by jej syn mógł do niej wrócić. Podczas dyskusji zastanawialiśmy się nad możliwymi rozwiązaniami systemowymi.

W maju cofnęliśmy się w czasie, by poznać „Metody walki z ubóstwem i wykluczeniem w przeszłości”. Porównaliśmy historię przeciwdziałania biedzie w międzywojennej Polsce do działań we Francji przedstawionych na przykładzie życia Józefa Wrzesińskiego. Antonin Gay-Dupuy, historyk specjalizujący się w zakresie historii współczesnej, zabrat nas na przedmieścia Paryża, podczas gdy Robert Nowak, autor książek o tematyce historycznej i społecznej, oprowadził nas po wspomnieniach dawnej Warszawy. Podczas dyskusji poruszaliśmy takie kwestie jak mieszkalnictwo i edukacja.

Na kolejnym spotkaniu z udziałem zagranicznych gości rozmawialiśmy na temat „Sprawiedliwość epistemiczna – jak budować sprawiedliwy dostęp do wiedzy dla wszystkich?”. „Sprawiedliwość epistemiczna” to termin, którego użyła brytyjska filozofka Miranda Fricker, badająca wykluczenie społeczne na tle dostępu do wiedzy oraz różnego statusu wiedzy, jaką przypisujemy członkom społeczeństwa. Prelegentami byli wieloletni stali wolontariusze ATD: Bruno Tardieu oraz Francois Jomini, którzy przybliżyli jej pracę oraz opowiedzieli o doświadczeniu ATD. Najbardziej nie są świadomi, że mają wartościową wiedzę. Potrzebne są umiejętności wystawiania się i poczucie bezpieczeństwa, by budować wiedzę i dzielić się nią, co w efekcie daje wyzwolenie.

W grudniu Maja Abramova oraz Olena Liczman-Zwolińska poruszyły do też uczestników spotkania, opowiadając o swoich codziennych wyzwaniach i przeżyciach jako matek, mówiąc na temat „Ubóstwo a wychowanie dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. Dużym problemem jest brak własnego pokoju dla dzieci, które mają szczególne problemy z koncentracją, trudność w znalezieniu odpowiedniego wsparcia specjalistycznego i kontakty ze szkołą. Na spotkaniu miała miejsce konfrontacja teorii z praktyką. Na koniec dr Rafał Bakalarczyk, badacz i działacz społeczny, przybliżył temat z naukowej perspektywy.

Zadanie publiczne "Rodzina bez granic" dofinansowane ze środków z budżetu Województwa Mazowieckiego.

• ATD w mediach

W Kielcach zwracano uwagę na problemy osób najbiedniejszych

„Każdy dzień to dla nich walka o przetrwanie. Żyją bez pracy i na granicy nędzy. O problemach z jakimi borykają się najbiedniejsi mówiono w Kielcach podczas okolicznościowych uroczystości związanych z Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem.” – [TVP Kielce](#)

Krystyna Palyga w materiale relacjonującym uroczystości Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem.

Nie żyje Tereliza Braun. Wiele lat służyła pomocą osobom ubogim, bezdomnym i więźniom

„Zmarła Tereliza Braun. Przez większość życia była zaangażowana w pomoc osobom potrzebującym. Zorganizowała w Kielcach pierwszy polski oddział ruchu humanitarnego ATD Czwarty Świat, była ambasadorką Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym.” – [Wyborcza.pl](#)

Jak z biedniejemy w 2023 roku? Stracą prawie wszyscy, ale najubożsi najwięcej

„Wysoka inflacja nie zniknie magicznie w 2023 roku. Nasze płace realne dalej będą tracić na wartości. Według Komisji Europejskiej średnio prawie 2 proc. Kto jest bezpieczny, a kto ucierpi w nowym roku najbardziej? [...] «Jeżeli rok 2023 będzie taki sam jak rok 2022 pod względem spadku siły nabywczej płac i świadczeń na dzieci oraz zbliżony, jeżeli chodzi o poziom inflacji, a dodatkowo wzrośnie jeszcze bezrobocie i pozostawanie poza rynkiem pracy, to przewidyuję, że ubóstwo i deprivacja materialna i społeczna w 2023 roku zwiększą się w porównaniu z rokiem 2022» [Ryszard Szarfenberg]” – [Okopress](#)

Tereliza Braun (1932-2023)

Przychody (zł)	2023	%	2022	%	2021	%	2020	%	2019	%
Składka członkowska	757	0	890	0	330	0	570	0	693	0
Dotacje Fundacji oraz Ruchu ATD	869148	95	535868	96	397729	91	395 682	90	599315	98
Granty ze środków publicznych w Polsce	37429	0	0	0	32326	7	31 558	7	0	0
Granty ze środków publicznych z zagranicy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sponsorzy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Darowizny osób fizycznych (z Francji i Polski) + 1.5% (2022)	8026	4	16633	4	7388	2	9182	2	9958	2
Dobrowolny udział w kosztach spotkań i pozostałe przychody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przychody finansowe – odsetki	0	0	5743	0	431	0	399	0	256	0
Razem	915360	100	559134	100	438204	100	437391	100	610222	100
Koszty (zł)	2023	%	2022	%	2021	%	2020	%	2019	%
Koszty realizacji zadań statutowych	757234	87	548980	89	320162	82	395 961	88	559084	92
Koszty administracyjne	112756	13	61811	10	66742	17	51 289	11	45959	8
Koszty finansowe	1650	0	7364	1	1668	0	722	0	2342	0
Razem	871640	100	618155	100	388572	100	447972	100	607385	100
Zysk lub strat (zł)	43720		-59021		49632		-10581		2837	
Wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne	668310	77	418382	68	255112	66	281202	63	384723	63

Finanse stowarzyszenia

Zarządzanie finansami Stowarzyszenia opiera się przede wszystkim na dwóch dokumentach Międzynarodowego Ruchu ATD Czwarty Świat: „Karcie etyki finansowej” oraz „Etyce finansowej międzynarodowego wolontariatu długoterminowego”. Określają one zasadność i cele wydatków, charakteryzują zasady zatrudnienia i wyznaczają kierunek rozwoju. Międzynarodowa solidarność lokalnych ekip Ruchu ATD gwarantuje Stowarzyszeniu wsparcie ze strony Fundacji ATD Quart Monde France, a zarazem obliguje do stawiania sobie celów stopniowego uniezależniania się finansowego i wspierania ekip w innych krajach.

W roku 2023 zarówno wydatki poniesione na działalność statutową, jak i przychody zwiększyły się w stosunku do roku poprzedniego. Koszty administracyjne również się zwiększyły, co było spowodowane m.in. ogólnym wzrostem cen oraz zatrudnieniem nowych pracowników.

Przychody Stowarzyszenia pokryły wszystkie wydatki na działalność statutową, a wynik finansowy za ten rok jest dodatni (43720 zł).

Należy wskazać, że Sprawozdanie Finansowe nie odzwierciedla w pełni rzeczywistej sytuacji Stowarzyszenia, a w szczególności nakładów poniesionych na realizację zadań, ponieważ:

- Działania Stowarzyszenia i grup ATD w Polsce w znacznym stopniu opierają się na bezpłatnej pracy wolontariuszy. Nawiązują oni kontakty z partnerami, tłumaczą teksty, zapewniają noclegi innym wolontariuszom podczas spotkań lokalnych, towarzyszą osobom żyjącym w ubóstwie, moderują spotkania. W Polsce Stowarzyszenie współpracuje z wieloma partnerami, korzystając nieodpłatnie z ich usług lub przestrzeni.
- Międzynarodowy Ruch ATD Czwarty Świat często pokrywa także część kosztów szkoleń polskich wolontariuszy (zwykle podczas spotkań odbywających się poza Polską).

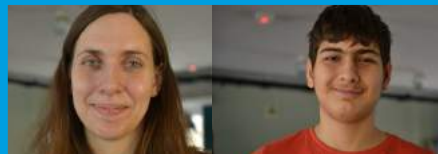
Stowarzyszenie jest w dobrej kondycji finansowej w głównej mierze dzięki dotacji od Fundacji ATD oraz Ruchu ATD we Francji, która w 2023 roku wyniosła 869148zł i stanowiła 95% całości przychodów.

Celem Stowarzyszenia pozostaje poszerzenie sieci przyjaciół i darczyńców z Polski. Stała Ekipa w Warszawie, podobnie jak w roku poprzednim, będzie kontynuowała starania o dofinansowania celowe, ubiegając się o fundusze w ramach lokalnych, krajowych oraz zagranicznych konkursów.

Stowarzyszenie kontynuowało długoletnią współpracę z Biurem Rachunkowym „Just Taxes” sp. z o.o w Warszawie.

Lista członków stowarzyszenia
(na dzień 31.12.2023 r.)

Agnieszka Drelich-Magdziak
 Stanisław Franczak
 Cezary Gawrys
 Ewa Jakutajć
 Maria Jarmuszczak
 Pierre Klein
 Beata Kowalska-Teliuk
 Justyna Kozubska-Knop
 Bogusław Kraska
 Martyna Krzyżosiak
 Barbara Laudy
 Magdalena Macińska
 Krzysztof Magdziak
 Agata Nankiewicz
 Anna Osinska
 Małgorzata Pałyga
 Krystyna Pałyga
 Adam Ploszka
 Tamara Pocent
 Michał Rudnicki
 Anna Sendek-Wieczorek
 Karol Sowa
 Zofia Waleria Stelmaszuk
 Jarosław Strzeszewski
 Ryszard Szarfenberg
 Anna Szczepaniak
 Karolina Sztandar-Sztanderska
 Jan Świątek
 Oleksii Teliuk
 Marta Tymoszczuk
 Katarzyna van Baren-Nawrocka
 Marianna Zieleńska
 Andrzej Zybala

Życie stowarzyszenia

Skład zarządu oraz komisji rewizyjnej stowarzyszenia ATD Czwarty Świat pozostaje bez zmian od 2022 roku, utrzymując stabilność i ciągłość w działaniach organizacji. Zarząd, pełen zaangażowania, nadal kieruje stowarzyszeniem, mając na celu rozwijanie i wspieranie ruchu na rzecz równości i sprawiedliwości społecznej. W jego skład wchodzi: Ryszard Szarfenberg, Oleksii Teliuk, Magdalena Macińska, Anna Osińska, Marianna Zielińska, Jarostaw Strzeszewski, Pierre Klein.

Komisja rewizyjna pozostaje również w niezmiennym składzie. Martyna Krzyżosiak, Maria Jarmuszcak i Agata Nankiewicz dbają o transparentność i rzetelność finansów stowarzyszenia.

W ostatnim okresie doświadczyliśmy zmian w składzie Ekipy stałych wolontariuszy. Sébastien Gotti zmienił misję i obecnie kontynuuje swoje zaangażowanie w Międzynarodowym Centrum ATD we Francji. Jagoda Wawrzeńczak zdecydowała się odejść z Ekipy. Życzymy im powodzenia w nowych wyzwaniach. Jesteśmy przekonani, że przyczynią się do dalszego rozwoju idei równości i sprawiedliwości społecznej.

W Ekipie pozostają: Beata Kowalska-Teliuk, Małgorzata Sendek, Paulina Bartosiewicz, Anna Sendek-Wieczorek. Nadal działają z pełnym oddaniem, realizując nasze wartości.

Nieustannie dążąc do poszerzania wpływu i zakresu działalności, z przyjemnością ogłaszamy, że do grona odkrywających ruch dołączyły trzy osoby, wprowadzając nową energię: Jakub Molenda, Małgorzata Falkowska i Zelia Magdziak. Nowi członkowie Ekipy przynoszą ze sobą świeże spojrzenie i innowacyjne pomysły.

Z głębokim smutkiem pożegnaliśmy długoletnią członkinię ATD Czwarty Świat, Terelizę Braun, która odegrała kluczową rolę w powstaniu ruchu w Polsce. Jej wkład był nieoceniony, a jej zaangażowanie niezapomniane. Z wdzięcznością wspominamy lata poświęcenia i inspiracji, które wniosła do naszej społeczności.

Razem z nowymi członkami, pamiętając o tych, którzy odeszli, stowarzyszenie ATD Czwarty Świat kontynuuje swoją misję, inspirując, edukując i budując ruch na rzecz lepszego, bardziej zrównoważonego społeczeństwa.

Perspektywy

Członkowie Ruchu ATD Czwarty Świat w Polsce nie ustają w walce o godność i realizację praw dla wszystkich. Będziemy dalej prowadzić działania grupowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych oraz obejmować wsparciem indywidualnym osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji.

Będziemy zanurzać się w magii książek i brać udział w rozwojowych warsztatach podczas cotygodniowych Bibliotek Podwórkowych dla dzieci i ich rodzin. Dodatkowo przygotujemy razem z uczestnikami historię dzieci z Polski, która ukaże się w wydawanym regularnie przez ATD na świecie „Liście Tapori”. W ramach działania zorganizujemy sąsiedzki Piknik Podwórkowy.

Już szykujemy kolejne Warsztaty Wrzesińskiego. Zachowamy formę spotkań dyskusyjnych online z udziałem prelegentów. Jedno z nich poświęcimy pogłębieniu tematu niesprawiedliwości epistemicznej poruszonego w 2023 roku. Przygotowujemy artykuły na podstawie wystąpień i rozmów.

W Kielcach zamierzamy spotykać się średnio raz w miesiącu. Szykujemy dyskusje, warsztaty kreatywne oraz wydarzenia świąteczne. Chcemy rozwijać współpracę z instytucjami takimi jak Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II, Ośrodek Interwencyjno-Terapeutyczny dla Osób Bezdomnych, Caritas, Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie.

Ważnym wydarzeniem będą obchody Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem zarówno w Kielcach, jak i Warszawie. Planujemy partycypacyjne przygotowania z udziałem członków ATD i partnerów, co doprowadzi do zrealizowania dwóch wyjątkowych uroczystości. Proces zacznie się już na początku roku od konsultacji tematu 17 października, w których wezmą udział osoby z różnych działów.

Grupa młodzieżowa w dalszym ciągu będzie się regularnie spotkać. Omówią takie tematy jak zarządzanie osobistym budżetem czy rekomendacje wypracowane podczas Europejskiej Kampanii Młodzieżowej. Ponownie wyjadą na wymianę międzynarodową. Liczymy też na ich udział w ważnych wydarzeniach ATD. Zofia Kościak pozostaje reprezentantką ATD w Polskiej Radzie Organizacji Młodzieżowych (PROM).

Dodatkowymi okazjami do lepszego poznania się i wymiany doświadczeń między osobami z różnych działów będą regularne spotkania integracyjne w Warszawie, w tym świąteczne i warsztatowe. Szczególnym wydarzeniem będzie krajowe spotkanie członków ATD, na którym przewidujemy rozmaite atrakcje dla osób w każdym wieku.

Zamierzamy rozwijać działalność Stowarzyszenia i współpracę z innymi organizacjami, by jak najlepiej realizować nasze cele i wspólnie budować lepszą przyszłość.

Nasi Partnerzy

TWOJE **1,5%** sprawia,
że my DZIAŁAMY na ponad 100%

KRS 0000237930

Konto bankowe: Bank Millenium 38 1160 2202 0000 0000 7346 9569

ATD Czwarty Świat
ul. Grenadierów 34, u1
04-073 Warszawa
tel. 22 616 10 20 lub 505 222 609
polska@atd-fourthworld.org / www.atd.org.pl

